

110. Ka ce, "Ku kirāyi Allah⁽¹⁾ ko kuwa ku kirāyi Mai rahama. Kowane kuka kira, to, Yanā da sūnāye mafi kyau. Kumá kada ka bayyanā⁽²⁾ ga sallarka, kuma kada ka bōye ta. Ka nēmi hanya a tsakānin wangan."

111. Kuma ka ce, "Gōdiya⁽³⁾ ta tabbata ga Allah Wanda bai riči dā ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma wani masōyi sabōda wulākancin bai kasance a gare Shi ba." Kuma ka girmama Shi, girmamāwa.

قُلْ أَدْعُو اللَّهَ أَوْ أَدْعُو الرَّحْمَنَ أَيَّمَا مَا دَعَوْا
فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ
وَلَا تَخْفِي فِيمَا وَبَثَغَ بَيْنَ ذَلِكَ سِيلًا ﴿٦﴾

وَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ
تَكْفِرُ ﴿٧﴾

SŪRATUL KAHF

سُورَةُ الْكَهْفِ

Tanā karantar da ladubban ibāda zuwa ga Allah da yin aiki da zahirin shari'a da barin dukan abin da ya sābā wa shari'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah wanda Ya saukar da Littafi a kan bāwanSa kuma bai sanya karkata ba a gare shi.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ
وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَوْجَانًا ﴿١﴾

(1) Mukarana a tsakānin sūnāyen Allah wadanda ake kiran Sa da su wajen rōko da wadanda bā a yin rāko da su. Sūnāyen mafiya kyau da ake kiran Allah da su Hadisi ya kawo su sai a nēma daga Jalalaini.

(2) Kuma tsakaitāwa wajen karātun salsa ko addu'a kamar yadda aikin Annabi yā nūna yadda ake yi, kada a bayyana kada a bōye. Sai dai tsaka.

(3) Ka ce, "Allah ba shi da abōkin mučārna a kōwace jiha. Shi kadai Ya cancanci girmamāwa." Sabōda haka ka girmama Shi, girmamāwar da ta dāce da Shi.

2. Madaidaici, dōmin Ya yi gargadi da azāba mai tsanani daga gare Shi, kuma Ya yi bushāra ga mūmīnai, wadanda suke aikata ayyuka na kwarai da (cēwa) sunā da wata lādā mai kyau.

3. Sunā māsu zama a cikinta har abada.

4. Kuma Ya yi gargadi ga wadanda⁽¹⁾ suka ce, “Allah yanā da da.”

5. Ba su da wani ilmi game da wannan magana, kuma iyāyensu bā su da shi, abin da ke fita daga bākunansu ya girma ga ya zama kalmar fada! Ba su fadan kōme fāce karya.

6. To, kā yi kusa ka halaka ranka a gurabbansu, wai dōmin ba su yi īmāni da wannan lābāri ba, sabōda bañin ciki.

7. Lalle ne Mū, Mun sanya abin da ke kan kasa, wata kawa⁽²⁾ ce gare ta, dōmin Mu jarraba su; wanne daga cikinsu zai zama mafī kyau ga aiki.

8. Kuma lalle Mū, Māsu sanya abin da ke a kanta (ya zama) turbāya kekasasshiya ne.

قَيْمَالِيُّنْدَرْ بَأْسَاشِيدِيْدَامِنْ لَدُنْهُ
وَبِيَسِرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الْصَّلِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿١﴾

مَنِكِينَ فِيهِ أَبْدَأَ ﴿٢﴾

وَيُنْذِرُ الَّذِينَ قَالُوا أَخْدَادَ اللَّهِ وَلَدَآ ﴿٣﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِأَبِيهِمْ كَبُرَتْ
كَلِمَةٌ تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا
كَذِبًا ﴿٤﴾

فَلَعْلَكَ بِنَحْنٍ فَسَكَ عَلَىٰ أَثْرِهِمْ إِنْ لَمْ
يُؤْمِنُوا بِهِنَّا الْحَدِيثُ أَسْفًا ﴿٥﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَاعَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا
لِنَبْلُوُهُ أَيْمَنَ أَخْسَنُ عَمَلاً ﴿٦﴾

وَإِنَّا لَجَعَلْنَاهُ مَاعَلَيْهَا صَعِيدًا جُرْزًا ﴿٧﴾

(1) Lārabawa sun ce malā'iku 'yā'yan Allah ne. Yahūdawa sun ce Uzairu dan Allah ne, Nasāra sun ce Īsā dan Allah ne. Bābu ladabi ga fadin wannan magana. Sabōda haka Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya gaya musu, cēwa wannan magana karya ce kuma rashin ladabi ne ga Allah. Da ba su yi īmāni ba, ya ji tsōro kada ya zama shī ne ya yi kwauron bāki ga fadā musu gaskiya. Sai Allah Ya gaya masa, cēwa kada ya halakar da ransa dōmin bañin cikin haka.

(2) Sabōda haka Kawar Kasa, kamar furen itācenta ne, bā su rudīn mai hankali ga tsarēwar ladabi tāre da Ubangijinsa, da bin shari'ar littāfin da aka saukar wa Annabi, kuma ba a sanya masa karkata ba.

9. Ko kuwa kā yi zaton cēwa ma'abūta kōgo⁽¹⁾ da allo sun ka-sance abin māmāki daga āyoyin Allah?

10. A lōkacin da samarin suka tattara zuwa ga kōgon, sai suka ce, "Ya Ubangijinmu!⁽²⁾ Ka bā mu wata rahama daga gare Ka, kuma Ka sauķake mana (sāmun) shiriya daga al'amarinmu."

11. Sai Muka yi dūka a kan kunnunwansu,⁽³⁾ a cikin kōgon, shē-karu māsu yawa.

12. Sa'an nan Muka tāyar da su, dōmin Mu san wane dayan fungiyoyin biyu suka fi lissāfi ga abin da suka zauna na lōkacin.

13. Mu ne ke jēranta maka lā-bārinsu da gaskiya. Lalle ne sū, wadansu samāri ne. Sun yi īmāni da Ubangijinsu, kuma Muka fāra musu wata shiriya.

14. Kuma Muka daure a kan zukātansu, a lōkacin da suka tsayu, sa'an nan suka ce, "Ubangijinmu Shī ne Ubangijin sammai da kasa. Bā zā mu kirāyi waninSa abin bau-tawa ba. (Idan mun yi haka) lalle ne, haķīka, mun fadi abin da ya kētare haddi a sa'an nan."

(1) Lōkacin da Allah Ya ce, kada Annabi ya wahalar da kansa dōmin baķin cikin ba a karbi maganarsa ba, sai Ya ba shi lābārin ma'abūta kōgo, yadda suka yi gudun hijira da addininsu, Allah Ya tsare su daga wahala, a cikin halin abin al'ajabi. Sa'an nan kissar ta tattara a kan ladubba wadanda ake nēman mutun ya tsare su tāre da Ubangijinsa a cikin dukan mōtsinsa, kamar yadda bayāni zai nūna.

(2) Sun fara da addu'a ta nēman shiriya daga Allah, Ubangijinsu. Addu'a tun farko ga kōme ladabi ne. Kuma fārāwa da nūna bautarsu ga Ubangiji, ladabi ne. Hijira da addini, ladabi ne, kuma amincēwa da sāmun rahamar Allah, ladabi ne ga Allah, sabōda haka Allah ya jibinci tsaron kōgon ya zame musu mafi kyawun wurin zama.

(3) Dūka a cikin kunnuwa, shī ne sanya musu barci.

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ
كَانُوا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ①

إِذَا دَعَوْتَهُمْ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا إِنَّا
إِيمَانَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيْئَةً لَنَا مِنْ
أَمْرِنَا رَشْدًا ②

فَضَرَبْنَا عَلَيْهِمْ إِذَا دَعَاهُمْ فِي الْكَهْفِ
سِينَ عَدَدًا ③

ثُمَّ عَشَهُمْ لِنَعْلَمَ أَئِ الْجَزِيرَيْنِ أَحَصَى لِمَا
لِسْوَأَمَدَّا ④

نَحْنُ نَقْصُ عَلَيْكَ بَاهِرٌ بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فَتَيَّةٌ
إِمَانُهُمْ بِرَبِّهِمْ وَرِزْقُهُمْ هُدَىٰ ⑤

وَرَبَّنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ إِذَا مُؤْفَقَالُوا رَبِّنَا
رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنَّنَا عَوْمَانٍ
دُونَهُ إِلَهٌ لَّا يَقُولُنَا إِذَا شَطَطْنَا ⑥

15. “Gā wadannan mutānenmu, sun riķi waninSa abin bautāwa! Don me bā su zuwa da wata hujja bayyananna a kansu (wadanda ake bautawar)? To, wāne ne mafizālunci daga wanda ya kāga karya ga Allah?

16. “Kuma idan kun nīsance su, sū da abin da suke bautāwa, fāce Allah, to, ku tattara zuwa ga kōgon, sai Ubangijinku Ya watsa muku daga rahamarSa, kuma Ya sauķaķe muku madōgara daga al'amarinku.”

17. Kuma kanā ganin rānā idan ta fito tanā karkata daga kōgonsu wajen dāma, kuma idan ta fādī, tanā gurgurar su wajen hagu, kuma su, sunā a cikin wani fili daga gare shi. Wannan abu yanā daga āyōyin Allah. Wanda Allah Ya shiryar, to, shī ne mai shiryuwa, kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmar masa wani majiħinci mai shiryarwa ba.

18. Kuma kanā zaton su far-kakku ne, alhāli kuwa sū māsu barci ne. Munā jūya su wajen dāma da wajen hagu, kuma karensu yanā shimfide da zirā'ō'in kafāfuwansa ga farfājiya (ta kōgon). Dā ka lēka (a kan) su (dā) lalle ne, ka jūya daga gare su a guje kuma (dā) lalle ne ka cika da tsōro daga gare su.

19. Kuma kamar wannan ne, Muka tāyar da su, dōmin⁽¹⁾ su

هُؤُلَاءِ قَوْمًا أَخْخَذُوا مِنْ دُونِهِهِمْ إِلَهًا ثُلَّا
يَا تُوْنَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَنٍ يَنْعِ فَمَنْ أَظْلَمُ
مِمَّنْ أَفْرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

وَإِذَا عَزَّزَتْهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهُ
فَأَوْأَ إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ
رَحْمَتِهِ وَيُهَمِّ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَرْفَقًا ﴿١٦﴾

*وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَرَوْرَعَنْ
كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ
نَغْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجَوَّهِ
مِنْهُ ذِلِّكَ مِنْ إِيمَانِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ
فَهُوَ أَمْهَدٌ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ يَجِدَ لَهُ
وَلِكَ امْرِشَدًا ﴿١٧﴾

وَتَحْسِبُهُمْ أَقْنَاطًا وَهُمْ رُفُودٌ وَنَقْلَبُهُمْ
ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكُلُّهُمْ بَسِطٌ
ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوْ أَطْلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوْلَيْتَ
مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمْلِيَّتَ مِنْهُمْ رُغْبَا ﴿١٨﴾

وَكَذَلِكَ بَعْثَنَهُمْ لِتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ

(1) Mahāwarar mūminai a bāyan barcin shēkara dari uku, amma duk da haka sunā cikin hankalinsu sunā mayar da al'amari ga Allah.

tambayi jūna a tsakāninsu. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, "Mēne ne lōkacin da kuka zauna?" Suka ce, "Mun zauna yini daya ko sāshen yini." Suka ce, "Ubangijinku ne Mafī sani ga abin da kuka zauna. To, ku aikā da ḥayanku, game da azurfarku wannan, zuwa ga birnin.⁽¹⁾ Sai ya dūba wanne ne mafī tsarki ga abin dafāwa, sai ya zo muku da abinci daga gare shi. Kuma sai ya yi da hankali, kada ya sanar da ku ga wani mutum.

20. "Lalle ne sū, idan sun kāmā ku, zā su jēfē ku, kō kuwa su mayar da ku a cikin addininsu, kuma bā zā ku sāmi babban rabo ba, a sa'an nan har abada."

21. Kuma kamar wancan ne, Muka nūna su (gare su) dōmin su san lalle wa'adin Allah gaskiya ne, kuma lalle ne Sa'a bābu shakka a cikinta. A lōkacin da suke jāyayyar al'amarinsu a tsakāninsu,⁽²⁾ sai suka ce, "Ku gina wani gini a kansu, Ubangijinsu ne Mafī sani game da su." Wadanda suka rinjāya a kan al'amarinsu suka ce, "Lalle mu riki masāllāci a kansu."

22. Zā su ce, "Uku ne da na hudunsu, karensu." Kuma sunā cēwa, "Biyar ne da na shidansu karensu," a kan jīfa a cikin duhu. Kuma sunā cēwa, "Bakwai ne da

قالَ قَابِلٌ مِّنْهُمْ كَمْ لَيَشْتَمُ قَالُوا لَيَشْنَا
يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا إِنَّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا
لَيَشْتَمُ فَأَبْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرْقَكُمْ هَذِهِ
إِلَى الْمَدِينَةِ فَلَيَسْتَأْنِظِرْ إِلَيْهَا أَزْكَى طَعَامًا
فَلَيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مَّنْهُ وَلَيَسْتَأْنِظِرْ وَلَا
يُشْعَرُنَّ بِكُمْ أَحَدًا⁽¹⁵⁾

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْهِمْ كَمْ يَرْجُمُونَ
أَوْ يُعِيدُونَ كَمْ فِي مِلَائِمَهُ وَلَنْ
تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدَاهَا⁽¹⁶⁾

وَكَذَلِكَ أَغْنَرَنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَارِبَّ فِيهَا إِذْ
يَنْتَزَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا أَبْنُوا
عَلَيْهِمْ بُنِيَّنَارَ بِهِمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ
عَلَّمُوا أَعْلَمُ أَمْرِهِنَّ لَتَخْذَلَنَّ عَلَيْهِمْ
مَّسِحِّدًا⁽¹⁷⁾

سَيَقُولُونَ تَلَاهَةٌ رَّاعُوهُمْ كَلْبُهُمْ
وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادُسُهُمْ كَلْبُهُمْ

(1) Birnin shi ne Tarasus. Sunan sarkinsu Daṣṣāyānus.

(2) Muḥāwarar mūminai da kāfirai, da yadda kāfirai ke zartar da al'amari bā da ambaton yardar Allah Ubangijinsu ba. Da yadda suke yin sāri-fadī ga matsalōlin ilmi da ya kamāta a mayar da saninsu ga Allah.

na takwas dīnsu karensu.” Ka ce, “Ubangijīna⁽¹⁾ ne Mafi sani ga Kidāyarsu, bābu wanda ya san su fāce kađan.” Kada ka yi jāyayya a cikin al’amarinsu, sai jāyayya bayyananna. Kuma kada ka yi fatawa⁽²⁾ ga kōwa daga gare su a cikin al’amarinsu.

23. Kuma kada lalle ka ce ga wani abu, “Lalle ni, mai aikatāwa ne ga wancan a gōbe.”

24. Fāce idan Allah Ya so. Kuma ka ambaci Ubangijinka idan ka manta, kuma ka ce, “Dammāni ga Ubangijīna, Ya shiryar da ni ga abin da yake shi ne mafi kusa ga wannan na shiriya.”

25. Kuma suka zauna a cikin kōgonsu shēkaru dārī uku, kuma suka dada tara.

26. Ka ce, Allah ne Mafi sani ga abin da suka zauna. Shī ne da (sannin) gaibin sammai da kasa. Mēne ne ya yi ganinSa da jinSa! Bā su da wani majibinci baicinSa, kuma bā Ya tārayya da kōwa a cikin hukuncinSa.

27. Ka karanta abin da aka yi wahayi zuwa gare ka, na littāfin Ubangijinka. Bābu mai musanyāwa ga kalmōminSa, kuma bā zā ka sāmi wata madōgara ba daga waninSa.

رَجَمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ
كَبُوْهُمْ قُلْ رَبِّ الْأَعْلَمُ يَعْلَمُ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا
قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِرُهُمْ إِلَّا مَرَأَ ظَهِيرًا وَلَا
شَتَّقْتَ فِيهِمْ فَنَهُمْ أَحَدًا ﴿١٦﴾

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَائِئِي إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا ﴿١٧﴾

إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ وَأَذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا
تَسْبِيتَ وَقُلْ عَسَى أَن يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ
هَذَا رَشَدًا ﴿١٨﴾

وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةً سِنِينَ
وَأَزْدَادُوا أَقْسَعًا ﴿١٩﴾

قُلْ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لِمَسْأَلَهُ وَعَيْنُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَبْصَرُ بِهِ وَأَسْمَعُ مَا لَهُمْ مِنْ
دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشَرِّكُ فِي حُكْمِهِ
أَحَدًا ﴿٢٠﴾

وَأَنْتُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابٍ رَبِّكَ
لَا مُبَدِّلٌ لِكَلِمَتِيهِ وَلَنْ يَحْدَدَ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا ﴿٢١﴾

(1) Bayānin ladubban magana ga matsalōlin ilmi da na aiki. Bābu wanda ya san gaibu sai Allah. Bā a tambayar mālaman bata da son zūciya, dōmin sāri-fadi suke yi ga jawābin mai tambaya.

(2) Dōmin haka ba a yin fatawa a wurin mālamin bidi'a kō jāhili dōmin zai fadi abin da yake so, kō kuma ya yi faddari fadi, jīfa a cikin duhu.

28. Ka hakurtar da ranka tāre da wadanda ke kiran Ubangijinsu, sāfe da maraice, sunā nufin yardarSa. Kuma kada idānunka su jūya daga barinsu, kanā nufin Kawar rāyuwar dūniya.⁽¹⁾ Kuma kada ka bi wanda Muka shagaltar da zūciyarsa daga hukuncinMu, kuma ya bi son zuci-yarsa, alhāli kuwa al'amarinsa ya kasance yin barna.

29. Kuma ka ce, “Gaskiya daga Ubangijinku take.” Sabōda haka wanda ya so, to, ya yi īmāni, kuma wanda ya so, to, ya kāfirta. Lalle ne Mū, Mun yi tattali dōmin azzā-lumai, wata wuta wadda shāma-kunta sun kēwaye da su. Kuma idan sun nēmi taimako sai a taimake su da wani ruwa kamar dabzar mai, yanā sōye fuskōki. Tir da abin shansu, kuma wutar ta yi mūnin zama mahūtsu.

30. Lalle ne wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle ne Mū, bā Mu tōzartar da lādar wanda ya kyautata aiki.

31. Wadannan sunā da gidājen Aljannar zama, kōramu na gudāna daga karkashinsu, anā sanya musu kawa, a cikinsu, daga mundāye na zinariya, kuma sunā tufantar wadansu tūfāfi kōre, na alharīni rakīki da alharini mai kauri, sunā kishin-gide a cikinsu, a kan karagu. Mā-

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ
بِالْعَدْوَةِ وَالْعَشَّيِ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ
عَيْنَكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَلَا تُطْعِنْ مَنْ أَعْقَلْنَا فَأَقْبَلَهُ دُعَنْ ذَكْرِنَا وَأَتَبَعَ
هُونَهُ وَكَانَ أَمْرُهُ وَفُرُطًا ﴿٦﴾

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَمْ فَمَنْ شَاءَ فَلِيُؤْمِنْ وَمَنْ
شَاءَ فَلِيَكُفِرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا
أَحَاطَ بِهِمْ سَرَادُقُهَا وَإِنْ يَسْتَغْشِيُوا يُغَاثُوا
بِمَا إِلَيْهِمْ يَشْوِي أَلْوَجُوهُ بِئْسَ
الشَّرَابُ وَسَاهَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ إِمْنَوْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَمَنَ أَخْسَنَ عَمَلاً ﴿٨﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّتُ عَذْنِ بَحْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ
الْأَنْهَرُ مُحْكَمَوْ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ
وَيَلْبَسُونَ شَابَابًا خُضْرَاءِ مِنْ سُندُسٍ وَاسْتَرْقَى
مُتَّكِفِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكَ يَغْمَمُ الْثَوَابُ

(1) Āyōyi na ashirin da bakwai da ashirin da takwas sunā umurni da bin shari'a ta Alkur'āni, kuma sunā hani daga bin son zūciya dōmin nēman Kawar rāyuwar dūniya wadda aka yi dōmin a jarrabi wāwā da ita, sa'an nan ta kōma turbāya kēkasasshiya. Dūbi āya kuma, ta takwas da ta tara. Mun dai sani, cēwa umurni da bin shari'a bayyananna shi ne kan labarin sūrar.

dalla da sakamakonsu. Kuma Aljanna ta kyautatu da zama wurin hutāwa.

32. Kuma ka buga musu misāli⁽¹⁾ da wadsansu maza biyu. Munsanya wa ḥayansu gōnaki biyu na inabōbi, kuma Muka kēwaye su da itācen dabīnai, kuma Muka sanya shūka a tsakāninsu (sū gōnakin).

33. Kōwace gōna daga biyun, tā bāyar da amfāninta, kuma ba ta yi zāluncin kōme ba daga gare shi. Kuma Muka būbbugar da korama a tsakāninsu.

34. Kuma dān itāce ya kasance gare shi. Sai ya ce wa abōkinsa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Nī ne mafīfici daga gare ka a wajen dūkiya, kuma mafi izza a wajen jama'a.”

35. Kuma ya shiga gōnarsa, alhāli yanā mai zālunci ga kansa, ya ce, “Bā ni zaton wannan zā ta halaka har abada.

36. “Kuma bā ni zaton Sa'a mai tsayuwa ce, kuma lalle ne, idan an mayar da ni zuwa ga Ubangijīna, to, lalle ne, zan sāmi abin da yake mafi alhēri daga gare ta ya zama makōma.”

37. Abōkinsa ya ce masa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Ashe kā kāfirta da Wanda Ya halitta ka daga turbāya, sa'an nan daga dīgon maniyi, sa'an nan Ya daidaita ka, ka zama mutum?”

(1) Misāli ga mai shagala da dūniya da kawarta, mai saurin kōmāwa turbaya kēkasasshiya, da mai bin umurnin Allah, mai ladabi da bin shari'a. Yadda ākibar kōwanensu zā ta kasance.

وَحَسْنَتْ مُرْتَفَقَا⑤

*وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا إِلَّا حَدِهِمَا
جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَبٍ وَحَقَقْنَهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا
بِسَهْمَاهَا زَعْمَانًا⑥

كِلَّا أَجْنَتَيْنِ إِنَّكَ أَكْلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا
وَفَجَرْتَنَا خَلَالَهُمَا نَهَرًا⑦

وَكَانَ لَهُ رَثَمٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ حَمَارٌ وَرُؤْسَهُ
أَنَّ أَكْثَرَ مِنْكَ مَالًا وَأَعْزَزَ نَفْرًا⑧

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ طَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظْنَنُ
أَنْ يَبْيَدَ هَذِهِهِ أَبَدًا⑨

وَمَا أَظْنَنُ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَمْ يُرْدَدْ إِلَى
رِيْلِ الْأَجَدَنَ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا⑩

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ حَمَارٌ وَأَكْفَرَتَ
بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
سَوَّنَكَ رَجُلًا⑪

38. “Amma ni, Shī ne Allah Ubangijīna, kuma bā zan tāra kōwa da Ubangijina bā.

39. “Kuma don me, a lōkacin da ka shiga gōnarka, ka ce, ‘Abin da Allah ya so (shi ke tabbata) bābu wani karfi fāce game da Allah.’ Idan ka gan ni, ni ne mafī karanci daga gare ka a wajen dūkiya da dīya.

40. “To, akwai fatan Ubangijīna Ya ba ni abin da yake mafī alhēri daga gōnarka, kuma ya aika azāba a kanta (ita gonarka) daga sama, sai ta wāyi gari turbāya mai santsi.

41. “Kō kuma ruwanta ya wāyi gari safaakke, sabōda haka, bā zā ka iya nēmo shi ba dōminta.”

42. Kuma aka halaka dukan ‘ya’yan itācensa, sai ya wāyi gari yanā jūyar da tāfunansa biyu, sabōda abin da ya kashe a cikinta, alhāli kuwa ita tanā kwance a kan rassanta, kuma yanā cēwa, “Kaitōna, dā dai ban tāra⁽¹⁾ wani da Ubangijina ba!”

43. Kuma wata jama’ā ba ta kasance a gare shi ba, wadsanda ke taimakon sa, baicin Allah, kuma bai kasance mai taimakon kansa ba.

44. A can taimako da jibinta ga Allah yake. Shī ne kawai Gaskiya, Shī ne Mafīfīci ga lāda kuma Mafīfīci ga ākiba.

لَكُنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّيْ وَلَا أَشْرِكُ بِرَبِّيْ أَحَدًا ﴿٦﴾

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلَتْ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا فُوْهَةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَنَ أَنَّا أَقْلَمَ مَا لَأَ وَلَدَأَ ﴿٧﴾

فَعَسَى رَبِّيْ أَنْ يُؤْتِنَ خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرِسِّلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٨﴾

أَوْ يُصْبِحَ مَأْوَهًا عَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٩﴾

وَأَحِيطَ بِشَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقْلِبُ كَفَئِيهِ عَلَى مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَنْتَيْتَنِي لَرَأْشِرِكُ بِرَبِّيْ أَحَدًا ﴿١٠﴾

وَلَرَبَّكُنَ لَهُ فِعَةٌ يَنْصُرُونَهُ وَمِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا ﴿١١﴾

هُنَالِكَ الْأُولَيَّةُ لِلَّهِ الْحَقُّ هُوَ خَيْرٌ ثُوابًا وَخَيْرٌ عَقْبًا ﴿١٢﴾

(1) Ya yi nadāmar halakar gōnar kawai, amma bai yi nadāmar kāfircin shirkin da ya yi ba, sabōda haka Allah bai mayar masa da badalinta ba. Daga nan kuma anā fahimtar cēwa rashin mai da al’amari ga Allah shirku ne, kuma girman kai sabōda dūkiya, shirku ne wanda Kawar dūniya ke sanya wāwāye a ciki.

45. Ka buga musu misālin rāyuwar dūniya, kamar ruwa ne wanda Muka saukar da shi daga sama sa'an nan tsirin kasa ya garwaya da shi, sa'an nan ya wāyi gari dudduga, iska tanā shikar sa. Kuma Allah Ya kasance Mai yawan ikon yi ne a kan dukan kōme.

46. Dūkiya da diya,⁽¹⁾ sū ne kawar rāyuwar dūniya, kuma ayyuka māsu wanzuwa na kwarai sun fi zama alhēri a wurin Ubangijinka ga lāda kuma sun fi alhēri ga būri.

47. Kuma a rānar da Muke tafiyar da duwātsu, kuma ka ga kasa bayyane, kuma Mu tāra su har ba Mu bar kōwa ba daga gare su.

48. Kuma a gittā⁽²⁾ su ga Uban-
gijinka sunā sahu guda, (Mu ce
musu), “Lalle ne, hakīka, kun zo
Mana kamar yadda Muka halitta
ku a farkon lōkaci. Ā'a, kun riya
cēwa bā zā Mu sanya muku wani
lōkacin haduwa ba.”

49. Kuma aka aza littāfin ayyuka, sai ka ga māsu laifi sunā māsu jin tsōro daga abin da ke cikinsa, kuma sunā cēwa, “Kaitonmu! Mēne ne ga wannan littāfi, bā ya barin karama, kuma bā ya barin babba, fāce yā kididdige ta?” Kuma suka sāmi abin da suka aikata halarce. Kuma Ubangijinka bā Ya zāluntar kōwa.

وَأَضْرِبْ لَهُم مَثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءَ
أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَأَخْتَلَظَ بِهِ بَنَاتُ الْأَرْضِ
فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذَرُّهُ الْرِيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿١٥﴾

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَالْبَيْقَائِتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ تَوَابَا
وَخَيْرٌ أَمْلَا ﴿١٦﴾

وَقَوْمٌ نُسِرُوا لِجَاهَلَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً
وَحَشَرَنَاهُمْ فَلَمْ يَعْدُوا مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿١٧﴾

وَغَرِضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفَّا لِقَدْ جَنَمُوا كُلَّا
خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةً بَلْ زَعَمْتُمْ أَنَّنَا نَجْعَلُ لَكُمْ
مَّوْعِدًا ﴿١٨﴾

وَوُضَعَ الْكِتَبُ فَرَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ
مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَوْمَئِنَا مَالِ هَذَا
الْكِتَبِ لَا يَعْدُ رُصِيَّرَةٌ وَلَا كِبَرَةٌ إِلَّا
أَخْصَصَهَا وَأَوْجَدُوا مَا عَيْلُوا حَاضِرًا وَلَا
يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿١٩﴾

(1) Dūkiya da diya, kawar dūniya ne, idan suka zama abin alfahari ga mai su, amma idan an ciyar da dūkiya ga tafarkin Allah, kuma aka karantar da diya ga bisa tafarkin hanyar shari'a suka tāshi Musulmin kwarai, to, sun zama aikin shari'a na Lāhirā kē nan.

(2) Bayānin abūbuwan da ke aukuwa a wurin hisābi ke nan ga māsu bin son zūciya, su bar shari'a.

50. Kuma a lōkacin da Muka ce wa malā'iku, "Ku yi sujada ga Ādamu." Sai suka yi sujada, fāce Iblīsa, yā kasance daga aljannu sai ya yi fāsikanci ga barin umurnin Ubangijinsa. To fa, ashe, kunā rīkon sa, shi da zūriyarsa, su zama majibinta, baicin Ni, alhāli kuwa su makiya ne a gare ku? Tir da ya zama musanya ga azzālumai.⁽¹⁾

51. Ban shaida musu halittar sammai da kasa ba, kuma ban (shaida musu) halittar rāyukansu ba, kuma ban kasance mai rīkon māsu batarwa (da wani) su zama mataimaka ba.

52. Kuma da rānar da Allah Yake cēwa, "Ku kirāyi abōkan tarayyāTa, wadanda kuka riya." Sai su kirāye su, sai bā zā su karba musu ba, kuma Mu sanya Maubikā⁽²⁾ (Mahalaka) a tsakāninsu.

53. Kuma māsu laifi suka ga Wutā, suka tabbata lalle ne, sū māsu auka mata ne, kuma ba su sāmi majūya ba daga gare ta.

54. Kuma lalle ne, hafīka, Mun jujjūya, a cikin wannan Alkur'āni,

وَإِذْ قُنَّا لِلْمَلَائِكَةَ أَسْجَدُوا لِلَّادَمَ فَسَجَدُوا
إِلَيْنَا لَيْسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَقَسَوَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَفَتَحَخُدُونَهُ وَدَرِيَّتُهُ وَأَوْلَيَّاهُ مِنْ دُونِهِ
لَكُمْ عَدُوٌّ يُشَنَّ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٦﴾

* مَا أَشَهَدْنَاهُمْ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَا حَلَقَ أَنفُسُهُمْ وَمَا كُنْتُ مُتَخَذِّدًا مُضِلينَ
عَصْدًا ﴿٧﴾

وَنَوْمَ يَقُولُ نَادُوا سُرَكَاءِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ
فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِبُوْهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ
مَوْرِقًا ﴿٨﴾

وَرَءَاءَ الْمُجْرِمُونَ الَّذِينَ فَطَنَّا أَنَّهُمْ
مُوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِقاً ﴿٩﴾

وَلَقَدْ صَرَفْنَا فِي هَذَا الْقُرْءَانِ لِلنَّاسِ مِنْ

(1) Allah Shī ne Ya halitta mutāne, kuma Ya daukaka darajarsu, dōmin Yā sanya malā'iku su yi sujada ga ubansu Ādamu. Sabōda wannan sōyayyar kuma Ya bā su shari'ar da zā su bi su shiryu har su shiga Aljanna, amma sai suka ki, suka kōma wa Shaidan wanda yake shi ne farkon makiyin ubansu, Ādamu, wanda ya ki yi wa sujada, har aka la'ane shi, sunā bin sa, shi da diyansa, alhāli kuwa bābu wani abin da zā su iya yi musu na alhēri kō na sharri, dōmin sū ma halitta ne kamarsu. Bā su san kōme ba a sama kō a kasa, kuma Allah bā Ya yin ma'amalar kōme da su. Wanda ya bi Shaidan ya bar Allah, to, yā yi mugunyar musanya, kuma yā zālunci kansa kwarai.

(2) Maubikā sūnan wani rāfi ne na wuta, asalinsa daga 'Wabiķa, wātau yā halaka. Za a sanya wannan rāfi a tsakānin māsu bin Shaidan da sūrōrin gumāka, da wanda ya shirya musu gumākan, sunā bauta musu.

daga kōwane irin misāli ga mutāne (dōmin su gāne, su bi shari'a), kuma mutum yā kasance mafī yawan abu ga jidāli.⁽¹⁾

55. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi īmāni a lōkacin da shiriya ta zo musu, kuma su nēmi gāfara daga Ubangijinsu, fāce han-yar farko⁽²⁾ ta je musu kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i.

56. Kuma ba Mu aika Manzanni ba fāce sunā māsu bāyar da bushāra kuma māsu gargadī, kuma wadanda suka kāfirta sunā jidāli da karya dōmin su bāta gaskiya da ita, kuma suka riķi āyōyiNa da abin da aka yi musu gargadī da shi abin izgili.

57. Kuma wāne ne mafī zālunci daga wanda aka tunātar game da āyōyin Ubangijinsa, sai ya bijire daga barinsu, kuma ya manta abin da hannāyensa suka gabātar? Lalle ne Mū, Mun sanya abūbuwan rufi a kan zukātansu dōmin kada su fahimcē shi, kuma a cikin kunnuwansu (Mun sanya) wani nauyi, kuma idan kā kīrayē su zuwa ga shiriya, to, bā zā su shiryu ba, a sa'an nan, har abada.

58. Kuma Ubangijinka Mai gāfara ne, Ma'abūcin rahama. Dā Yanā kāma su sabōda abin da suka sanā'anta, lalle ne, dā Ya gagauta

كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ إِنْسَنٌ أَكْثَرَ شَيْءٍ
جَدَلًا ﴿٤٦﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَن يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَى وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَن تَأْتِيهِمْ
سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ قُبْلًا ﴿٤٧﴾

وَمَا نَرِسُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرٍ
وَمُنذِرٍ وَمُجَدِّلُ الظَّالِمِينَ كَفَرُوا
بِالْبَطْلَى لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَأَنْهَذُوا إِيمَانِي
وَمَا أَنْذِرُوا هُرُزًا ﴿٤٨﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مَمَنْ ذُكِرَ بِعَائِتِ رَبِّهِ
فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَسَيِّئَ مَا فَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا
جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِيْثَةً أَن يَفْقَهُوهُ
وَفِي أَذْنِهِمْ وَقْرًا وَإِن تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى
فَلَن يَهْتَدُوا إِذَا أَبَدَّا ﴿٤٩﴾

وَرَبِّكَ الْعَفْوُ دُولَرَحْمَةٌ لَوْلَوْلَاحْدُهُمْ بِمَا
كَسَبُوا لَعَجَلَ لَهُمُ الْعَذَابُ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ

(1) Jidāli, shī ne jāyayya, alhāli kuwa mutum yā san yanā kan karya.

(2) Hanyar farko ita ce Allah Ya halaka su sabōda laifinsu, kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i, dōmin su Musulunta, sai karshe idan sun ki, a halaka su. Wadansu sun fassara 'kubala' ko 'kibala' da ta fuskance su bayyane, bisa ga karātun kalmar 'kibala' da wasalin kasa, da ma'anar azaba.

azāba a gare su. Ā'a, sunā da lōkacin alkawari, (wanda) bā zā su sāmi wata makōma ba, baicinsa.⁽¹⁾

59. Kuma wadancan alkaryu⁽²⁾ Mun halaka su, a lōkacin da suka yi zālunci, kuma Muka sanya lōkacin alkawarin, ga halaka⁽³⁾ su.

60. Kuma a lōkacin da Mūsā⁽⁴⁾ ya ce wa yāronsa, "Bā zan gushe ba sai na isa mahadar tēku biyu, kō in shūde da tafiya shekara da shēkaru."

61. To, a lōkacin da suka isa mahadar tsakāninsu, sai suka manta kīfinsu, sai ya kāma tafarkinsa a cikin tēku kamar bīga.

62. To, a lōkacin da suka wuce, ya ce wa yāronsa, "Ka kāwo mana kālācinmu. Lalle ne hakīka, mun hadu da wahala daga tafiyarmu wannan."

63. (Yāron) ya ce, "Kā gani! A lōkacin da muka tattara zuwa ga falalen nan, to, lalle nī, na manta kīfin, kuma bābu abin da ya mantar da nī shi, fāce Shaidan, dōmin kada

لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْلًَا ﴿٥٦﴾

وَتِلْكَ الْقَرَىٰ أَهْلَكَتْ نَعْمَلَاهُمْ
وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿٥٧﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِرَبِّهِ لَا أَتَرْجِعُ حَقَّيْ أَتَلَعَّ
مَجْمَعَ الْبَحَرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٥٨﴾

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا سِيَاحُوهُمَا
فَأَخْتَدَ سَيْلَهُ وَفِي الْبَحْرِ سَرَّيَا ﴿٥٩﴾

فَلَمَّا جَاءَوْرًَا قَالَ لِرَبِّهِ إِنِّي أَتَأْعَذَّ إِنِّي لَقَدْ
لَقِينَاهُ مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٠﴾

قَالَ أَرْءَيْتَ إِذْ أَوْتَنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي سَيِّئُ
الْحَوْلَ وَمَا أَنْسَنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرُهُ

(1) Watau ba su da wata makōma su bar wannan lōkacin alkawarin saukar azābar.

(2) Alkaryun Ādāwa da Samūdāwa da wadansunsu.

(3) Kōme Allah zai yi, sai Yā sanya masa lōkacin akuwarsa, kuma bā zai aukun ba sai ajalin nan da Ya ambata masa ya zo.

(4) Shī ne Mūsā bn Imrān Manzon Banī Isrā'īla. Sababin wannan kissa, an tambaye shī ne, "Wāne ne ya fi ilmi a saninsa?" Sai ya ce, shī ne ya fi. Wannan jawābi nāsa gaskiya ne, dōmin shī ne Manzon zāmaninsa, shī ne aka bai wa Attaura, kuma Allah Ya yi magana da shi, sai dai ya mance bai ce Allah Ya fi sani ba, dōmin haka aka ce masa ya tafi nēman ilmi ga wani mutum a magamar tēku biyu. Wannan bāwan Allah . Haliru ne. Yāron Mūsā kuwa, shī ne Yūsha'u bn Nūnin, Manzon Allah a bāyan Mūsā. Kīfin kuma na guzurinsu ne wanda Allah Ya umurce shi ya dauka, sōyayye, kuma aka ce musu duka inda yai rai, to, a nan ne Bāwan Allah yake, mai shirin kāra wa Mūsā ilmi. Mayar da ilmi ga Allah, shī ne ladabin shari'a.

in tuna shi, sai ya kama tafarkinsa a cikin tēku, da māmāki!"

64. Ya ce, "Wancan ne abin da muka kasance munā bidā." Sai suka kōma a kan gurābunsu, sunā bībiya.

65. Sai suka sāmi wani bāwa daga bāyinMu, Mun bā shi wata rahama⁽¹⁾ daga wurinMu, kuma Mun sanar da shi wani ilmi daga gunMu.

66. Mūsā ya ce masa, "Ko in bī ka a kan ka sanar da ni daga abin da aka sanar da kai na shiriya?"

67. Ya ce, "Lalle ne kai, bā zā ka iya yin hakuri tāre da nī ba.

68. "Kuma yāya zā ka yi hakuri a kan abin da ba ka kēwaye da shi ba ga jarrabāwa?"

69. Ya ce, "Za ka sāme ni, in Allah Yā so, mai hakuri, kuma bā zan sāba maka ba ga wani umurni."

70. Ya ce, "To, idan ka bī ni, to, kada ka tambaye ni daga kōme sai na lābarta maka ambato⁽²⁾ daga gare shi."

71. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka hau a cikin jirgi, ya hūje shi, ya ce, "Kā hūje shi dōmin ya nutsar da mutānensa? Lalle ne, hakīka, kā zo da wani babban abu!"

(1) Rahama a nan ita ce Annabci sabōda cēwa kuma an bā shi ilmi daga gun Allah, kuma ya yi hukunci da shi. Ilmin ilhāma bā a yin hukunci da shi dōmin Annabāwa kawai Allah Ya tsare daga kuskure game da wahayi. Wannan ne bambanci bayyananne a tsakanin wahayin Annabci da wahayin walicci. Haka'mu'ijiza da karāma, su duka sābāwar al'ada ne, amma mu'ujizar Annabi an san zā ta zo daga bākin wanda aka yi dōminsa, amma karāma bābu mai saninta, sai tā auku. Sabōda waliyyi bā ya iya yin tākara, amma annabi yana iya yin tākara a kan makiyansa.

(2) Watau sai nā gaya maka hukuncinsa da kaina, kuma nā ambace shi da kaina.

وَأَخْذَ سِيلَةً فِي الْبَحْرِ عَجَّابًا ﴿٢٣﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَتَبَغُ فَأَرَدَّ أَعْلَمَ إِثْرَاهِمَ
قَصَصًا ﴿٢٤﴾

فَوَجَدَ أَعْبَدَ أَمْنَ عَبَادَنَاءَ إِتَّيْهُ رَحْمَةً مِنْ
عِنْدِنَا وَعَلَمَنَهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٢٥﴾

قَالَ لَهُ رَمُوسَى هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَيْهِ أَنْ تَعْلَمَنِ
مِمَّا عِلِّمْتَ رُشْدًا ﴿٢٦﴾

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِعَ مَعِيَ صَبَرًا ﴿٢٧﴾

وَكَيْفَ تَصِيرُ عَلَى مَا لَمْ تُحْظِ بِهِ خُبْرًا ﴿٢٨﴾

قَالَ سَتَحْدِثُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا
أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٢٩﴾

قَالَ إِنَّمَا تَبَعَّنِي فَلَا تَسْكُنِي عَنْ شَيْءٍ حَقِيقَ
أَحِدَّتْ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٣٠﴾

فَانْطَلَقَ أَحَقَّ إِذْرِكَبَافِ السَّفِينَةِ حَرَقَهَا
قَالَ أَحَرَقَهَا التُّغْرِيقَ أَهْلَهَا الْقَدْحَتَ

شَيْقًا إِمْرًا ﴿٣١﴾

72. Ya ce, “Ashe, ban ce, lalle kai, bā zā ka iya yin hakuri tāre da nī ba?”

73. Ya ce, “Kada ka kāma ni da abin da na manta, kuma kada ka kallafa mini tsanani ga al’amarīna.”

74. Sai suka tafī, har suka hadū da wani yāro, sai ya kashe shi. Ya ce, “Ashe, kā kashe rai tsarkakakke, bā da wani rai ba? Lalle ne, hāfiķa, kā zo da wani abu na kyāma.”

75. Ya ce, “Shin, ban ce maka ba, lalle ne kai bā zā ka iya yin hakuri tāre da nī ba?”

76. Ya ce, “Idan na tambaye⁽¹⁾ ka daga wani abu a bāyanta, to, kada ka abūce ni. Lalle ne, kā isa ga iyakar uzuri daga gare ni.”

77. Sai suka tafī, har a lōkacin da suka je wa mutānen wata alkarya, suka nēmi mutānenta da su bā su abinci, sai suka ki su yi musu liyāfa. Sai suka sāmi wani bango a cikinta yanā nufin ya karye, sai (Haliru) ya tāyar da shi mīke. (Mūsā) ya ce, “Dā kā so, lalle ne dā kā karbi ijāra a kansa.”

78. Ya ce, “Wannan shi ne rabu-war tsakanina da tsakaninka. Zā ni gaya maka fassarar abin da ba ka iya yin hakuri ba a kansa.

قَالَ الْرَّأْفُ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِعَ مَعِي صَبَرًا ﴿٧٦﴾

قَالَ لَا تُؤَاخِذنِي بِمَا نَسِيْتُ وَلَا تُرْهِقْنِي
مِنْ أَمْرِي عَسْرًا ﴿٧٧﴾

فَأَنْظَلَهَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَ الْمَاءَ فَقَاتَهُ رَبِّهِ قَالَ أَقْتَلْتَ
نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَقِيسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا
نُكَرًا ﴿٧٨﴾

* قَالَ الْرَّأْفُ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِعَ مَعِي
صَبَرًا ﴿٧٩﴾

قَالَ إِنِّي سَأَلُوكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا صَدِيقٌ
فَدَبَّلْتَ مِنَ الدُّنْيَا عُذْرًا ﴿٨٠﴾

فَأَنْظَلَهَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيْتَ أَهْلَ قَرْيَةٍ أَسْتَطَعْمَا
أَهْلَهَا فَأَبَوَا أَنْ يُضْيِقُوهُمَا فَوَجَدَاهُمْ
جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ رَبِّهِ قَالَ لَوْ شِئْتَ
لَتَخَذَّلَتْ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٨١﴾

قَالَ هَذَا فِرَاقٌ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأَلُوكَ
بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبَرًا ﴿٨٢﴾

(1) Mūsā ya kāsa yin hakuri a bāyan ya yi alkawura cēwa zai yi hakuri, sabōda ba yā halatta ga mutum ya ga abin da ya sāba wa shari'a, sa'an nan ya yi shiru. Dā zai halatta a yi shiru, dā Mūsā bai yi magana ba ga aikin mālamin da Allah Ya umurce shi da ya tafī ya karbo ilmi daga gare shi, a bāyan Yā gaya masa cēwa, Yā bā shi wani ilmi daga gare Shi. Dōmin sharadin da ya sāba wa shari'a warwararre ne. Sabōda haka Allah bai zargi Mūsā ba a bayan sun rabu. Sāke munkar wājibi ne a cikin ladubban shari'a gwargwadon hāli, kamar yadda yake a cikin Hadisi. Ana gabātar da hukuncin da ya fi tsanani.

79. "Amma jirgin, to, ya zama na wadansu matalauta ne, sunā aiki⁽¹⁾ a cikin tēku, sai na yi niyyar in aibanta shi, alhāli kuwa wani Sarki ya kasance a gaba gare su, yanā karbēwar kōwane jirgi (lāfi-yayye) da kwâce.

80. "Kuma amma yaron, to, uwāyensa sun kasance mūminai, to, sai muka ji tsōron ya kallafa musu kangara da kāfirci.

81. "Sai muka yi nufin Ubangi-jinsu Ya musanya musu mafi alhēri daga gare shi ga tsarkakuwa, kuma mafi kusantar tausayi.

82. "Kuma amma bangon, to, yā kasance na wadansu yāra biyu ne, marāyu a cikin birnin, kuma akwai wata taska tāsu a karkashinsa, kuma ubansu ya kasance sālihin mutum⁽²⁾ ne, dōmin haka Ubangi-jinka Ya yi nufin su isa iyākar kāfinsu, kuma sū, su fitar da taskarsu, sabōda rahama ne daga Ubangi-jinka. Kuma ban yi shi ba daga umurnīna. Wancan shī ne fassarar abin da ba ka iya yin haƙuri ba a kansa."

أَمَّا أَسَفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَكِينٍ يَعْمَلُونَ
فِي الْبَحْرِ فَأَرْدَتْ أَنَّ أَعْيَبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ
مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ عَصَبًا

وَأَمَّا الْعَلَمُ فَكَانَ أَبُوَاهُ مُؤْمِنٍ فَخَشِيَّاً أَنْ
يُرْهِقَهُمَا طَغْيَاتِنَا وَكُفَّارًا

فَأَرْدَنَا أَنْ يُبَدِّلَهُمَا بِهِمَا خَيْرًا مَتَّهُ زَوْجَهُ
وَأَقْرَبَ رُحْمًا

وَأَمَّا الْحِدَارُ فَكَانَ لِغَلَمَنِ يَتَمَّمِينَ فِي
الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا
صَلِيلًا حَافِرًا دَرِيْكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشْدَهُمَا
وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ
وَمَا فَعَلْتُهُ وَعَنْ أَمْرٍ ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ
تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبَرًا

(1) Watau wani kamfani ne na matalauta, sunā sana'ar daukar kāya a cikin tēku. Sharika watau kamfani a ciniki ya halatta da sharuddansa.

(2) Wannan ya nūnā cēwa kirkin uba yanā amfānin diyansa, haka gari nā daraja sabōda sāmun mutānen kirki a cikinsa, kamar yadda yake kaskanta da kaskancin mazaunansa bisa dalīlin da farko an kira garin 'alkarya' sabōda rōwar mazauna, kuma aka kira shi Madīna sabōda darajar yāran nan biyu da ubansu da taskarsu. Alkarya ita ce karamin gari watau kauye, kuma Madīna ita ce babban gari.

83. Kuma suna tambayar ka daga Zulkarnaini,⁽¹⁾ ka ce, “Zan karanta muku ambato daga gare shi.”

84. Lalle ne Mū, Mun bā shi mulki a cikin kasa, kuma Muka bā shi daga kōwane abu, hanya (zuwa ga murādinsa).

85. Sai ya bi hanya.

86. Har a lōkacin da ya isa ga mafādar rānā, kuma ya sāme ta tanā bacēwa a cikin wani ruwa mai baƙar lākā, kuma ya sāmi wadansu mutāne a wurinta. Muka ce, “Yā Zulkarnaini, imma dai ka azabtar, kuma imma ka riƙi kyautatāwa a cikinsu.”

87. Ya ce, “Amma wanda ya yi zālunci, to, zā mu azabta shi, sa’nan a mayar da shi zuwa ga Ubangi-jinsa, sai kuma Ya yi masa azāba, azāba abar kyāma.

88. “Kuma amma wanda ya yi īmāni kuma ya aikata aikin kwarai, to, zā mu yi sakamako a gare shi (watau kyauta) mai kyau,⁽²⁾ kuma zā mu gaya masa sauƙi daga umur-ninmu.”

89. Sa’nan kuma ya bi hanya.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا
عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٦﴾

إِنَّمَا كَانَ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّمَا يَهُوَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
سَبَبًا ﴿٨٧﴾

فَاتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٨٨﴾
حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَعْرِيْبَ السَّمَوَاتِ وَجَدَ هَا تَغْرِبُ فِي
عَنِّ حَمَلَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا فُلَانًا إِذَا الْقَرْنَيْنِ
إِمَّا أَنْ تُعَذَّبَ وَإِمَّا أَنْ تَسْخَذَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٩﴾

قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ يُعَذَّبُهُ رَبُّهُ إِلَيْ رَبِّهِ
فَيُعَذَّبُهُ وَعَذَابُهُ أَنْكَرًا ﴿٩٠﴾

وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَلَاحًا فَهُوَ جَزَاءُ الْحَسَنَى
وَسَنَّوْلُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٩١﴾

فَاتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٩٢﴾

(1) Zulkarnaini an ce Sarki ne yanā bin shari’ar Ibrāhīm, ga hannunsa ya musulunta, sūnansa Askandar. Haliru Wazirinsa ne yanā tafiya a gaban yākinsa, kuma dan innarsa, watau dan Khālarsa ne. Shi ne ya gīna Askandariyya. Sai dai ga maganar akwai warware jūna. Allah Ya sani. Abin da ke a gabāninmu a nan, shī ne sanin cēwa Allah Yā bā shi mulki, ya kō yi shi bisa shari’ā, ya yi karfi, da karfin Allah.

(2) Kyautā mai kyau a nan bā Aljanna ba ce, dōmin maganar ta Zulkarnaini ce, idan ya ci kasa, yanā iya sanya māsu īmāninta a cikin hāli mai kyau. Amma idan an dāuki maganar, ta Allah ce, a cikin maganar Zulkarnaini ga kāfiri, to, a nan ‘mai kyau’ sai ta zama Aljanna ke nan.

90. Har a lōkacin da ya isa ga masitar rānā, ya sāme ta tanā fita a kan wadansu mutāne (wadanda) ba Mu sanya musu wata kāriya ba daga barinta.

91. Kamar wancan, alhāli kuwa, hakīka, Mun kēwaye da jarra bāwa ga abin da ke gunsa.

92. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

93. Har a lōkacin da ya isa a tsakānin duwātsu biyu, ya sāmi wadansu mutāne daga gabāninsu. Ba su yi kusa su fahimci magana ba.

94. Suka ce, “Yā Zulkarnain! Lalle ne Yājūja da Mājūja māsu barna ne a cikin kasa. To, ko zā mu sanya harāji sabōda kai, a kan ka sanya wani danni a tsakāninmu da tsakāninsu?”

95. Ya ce, “Abin da Ubangijīna Ya mallaka mini, a cikinsa yā fi zama alhēri. Sai ku taimake ni da karfi, in sanya babbar katanga a tsakāninku da tsakāninsu.

96. “Ku kāwo mini guntāyen bākin karfe”. (Suka kai masa) har a lōkacin da ya daidaita a tsakānin duwātsun biyu (ya sanya wutā a cikin karfen) ya ce, “Ku hūra (da zugāzugai).” Har a lōkacin da ya mayar da shi wutā, ya ce, “Ku kāwo mini gaci (narkakke) in zuba a kansa.”

97. Dōmin haka bā za su iya hawansa ba, kuma bā zā su iya hujēwa gare shi ba.

98. Ya ce, “Wannan wata rahama ce daga Ubangijīna. Sai idan

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلَعَ السَّمَاءِ وَجَدَ هَا تَطْلُعَ عَلَىٰ
فَوْرًا لَمْ يَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا إِسْرَارًا ﴿٤١﴾

كَذَلِكَ وَقَدْ أَحْطَنَا بِمَا لَدَنَاهُ خُبْرًا ﴿٤٢﴾

ثُمَّ أَتَيْنَاهُ سَبَبًا ﴿٤٣﴾

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا
لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٤٤﴾

فَالْأُولَئِكَ الْقَرِينُونَ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَاجُوجَ
مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ يَجْعَلُ لَكَ حَرَجًا
عَلَىٰ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًا ﴿٤٥﴾

فَالَّذِينَ كَفَرُوا فِي رَبِّهِمْ فَأَعْيُوبُ فِي يَقُوَّةٍ
أَجْعَلْنَاهُمْ كُوَفِينَ كَمَا وَيَنْهَا زَدَمًا ﴿٤٦﴾

إِنَّمَا نُرِيدُ حَدِيدًا حَتَّىٰ إِذَا سَوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلْنَاهُ دَنَارًا قَالُوا إِنَّمَا
عَلَيْنَا قِطْرًا ﴿٤٧﴾

فَمَا أَسْطَلْنَاهُمْ أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا أَسْطَلْنَاهُمْ
لَهُمْ ﴿٤٨﴾

فَالَّذِينَ هَدَاهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ فَإِذَا جَاءَهُمْ وَعَدْرَىٰ جَعَلَهُمْ

wa'adin⁽¹⁾ Ubangijīna yā zo, ya mayar da shi niKakke. Kuma wa'adin Ubangijīna ya kasance tabbatacce."

99. Kuma Muka bar sāshensu a rānar nan, yanā garwaya a cikin sāshe, kuma aka būsa a cikin kahō, sai muka tāra su, tārāwa.⁽²⁾

100. Kuma Muka gitta Jahan-nama, a rānar nan ga kāfirai git-tāwa.

101. Wadanda idānunsu suka kasance a cikin rufi daga tunā⁽³⁾ Ni, kuma sun kasance bā su iya saurā-rāwa.

102. Shin fa, wadanda suka kā-firta sun yi zaton (daidai ne) su riki wadansu bāyīNa,⁽⁴⁾ majibinta bai-ciNa? Lalle ne, Mun yi tattalin Jahannama ta zama liyāfa ga kā-firai.

103. Ka ce, "Kō mu gaya muku game da mafifita hasāra ga ayyuka?

دَكَاءٌ وَكَانَ وَعْدُنِي حَقًا ﴿١﴾

*وَرَكَأْ بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفَجََ فِي الصُّورِ جَمِيعَهُمْ جَمِيعًا ﴿٢﴾

وَعَرَضَنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكُفَّارِينَ عَرَضًا ﴿٣﴾

الَّذِينَ كَانَتْ أَغْيَبُهُمْ فِي غُطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِعُونَ سَمَاعًا ﴿٤﴾

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِنِ أُولَيَاءِ إِنَّا أَعْنَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكُفَّارِينَ نُزُلًا ﴿٥﴾

فَلَمْ يُنْتَهِكُ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَلًا ﴿٦﴾

(1) Wa'adin Ubangiji da fitōwar Yājūj da Mājūj. A yanzu bābu wanda ya san inda suke zaune, sai Allah.

(2) Allah Ya nūna yadda hālin da Zulkarnaini ya bar Yājūj da Mājūj, watau sun garwaya a cikin jūnansu, sa'an nan kuma wannan ma'anar aka bāyar da ita ga mutāne wadanda ke bin son ransu, bā su bin shari'ar Allah, sunā hargitse a tsakāninsu, har a yi būsar farko, su mutu, kuma a yi būsa ta biyu su tāshi a cikin hargitsinsu, sai kuma a gitta Jahannama gaba gare su.

(3) Zikr — tunāwa — shi ne Alkur'āni da abin da ya tāra na ibāda da sauran ma'āmalōli, dukansu ibāda ne, matukar an bī abin da Allah Ya ajiye a cikinsu na hukunce-hukunce.

(4) Wadanda suka riki wasu bāyin Allah, sunā bauta musu, kamar Yahūdu māsu bauta wa Uzairu da Nasāra māsu bauta wa Īsā da wasu Musulmi māsu bauta wa wasu sālihai, sun zama kāfirai. Ma'anar bautawar shi ne su kirkira wasu hukunce-hukunce kō wasu sifōfi wadanda suka sāba wa maganar Alkur'āni da Hadīsi, sa'an nan su jingina su zuwa ga wadannan bāyin Allah, su bi su da su.

104. "Wadanda aikinsu ya bace a cikin rāyuwar dūniya, alhāli kuwa sunā zaton lalle ne sū, sunā kyatata (abin da suke gani) aikin kwari?"

105. Wadancan ne wadanda suka kāfirta da āyōyin Ubangijinsu, da kuma haduwa da Shi, sai ayyukansu suka bāci. Sabōda haka bā zā Mu tsayar musu da awo⁽¹⁾ ba a Rānar Kiyāma.

106. Wancan ne, sakamakonsu shī ne Jahannama, sabōda kāfir-cinsu, kuma suka riķi āyōyiNa da ManzanniNa abin izgili.

107. Lalle ne, wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyuka na kwari, Aljannar Firdausi ta kasance ita ce liyafa a gare su.

108. Suna madawwama a cikinta, bā su nēman makarkata daga barinta.

109. Ka ce, "Dā tēku⁽²⁾ ta kasance tawada ga (rubūtun) kalmōmin Ubangiñna, lalle ne dā tēkun tā kāre a gabānin kalmōmin Ubangiñna su kāre, kuma kō da mun jē da misālinsa dōmin kāri."

110. Ka ce, "Nī, mutum ne kawai kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cewa: Lalle ne, Abin bautawarku, Abin bautawa Guda ne,

الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُوَ يَخْسِبُونَ
أَرَهُمْ يُخْسِبُونَ صُنْعًا ﴿٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِإِيمَانِهِمْ وَلَقَاءِهِ
خَيْطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا يُقْبَلُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَزَنَّا ﴿٧﴾

ذَلِكَ جَرَأَ فِي هَمْرَهُ بِمَا كَفَرُوا وَأَخْذَدُوا إِيمَانِي
وَرُسُلِي هُرُوفًا ﴿٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ
جَنَّاتُ الْفَرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿٩﴾

خَلِيلِنَّ فِيهَا الْأَيَّمَغُونَ عَنْهَا حَوَّلَ ﴿١٠﴾

فُلْ لَوْكَانَ الْبَحْرُ مَدَادُ الْكَلْمَنْتِ رَبِّ لَنَفَدَ الْبَحْرُ
فَبَلَّ أَنْ شَنَدَ كَلْمَنْتُ رَبِّي وَلَوْجَشَنَا يَمْثُلُهُ
مَدَادًا ﴿١١﴾

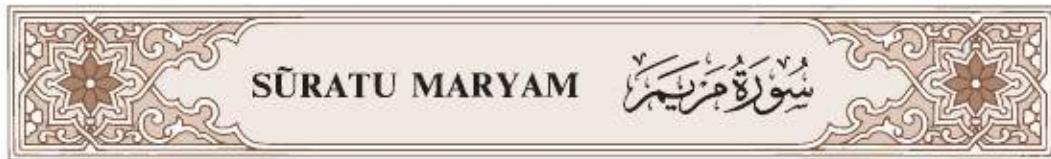
فُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُّشَكُّ بُوْحِي إِلَى أَنَّمَا إِلَّاهُكُمْ إِلَهٌ
وَّحْدَهُ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلَيَعْمَلْ

(1) Watau ko aunawa bā zā a yi ba balle a daidaita ma'auni.

(2) Ma'anar āyar nan ita ce Allah ne Mafisani. Ilmin Allah bā shi da iyāka, kō kalmōmin da suka dauki ma'anōnisa, bā zā a iya rubuta su ba, balle ma'anōnin da ke cikinsu. Sabōda haka abin da ke hankali ga mutum, shī ne ya yi aiki da dan ilmin da Allah Ya umurce shi da aiki da shi. Idan ya nēmi ya wuce nan, to, ya halakar da kansa dōmin bai san inda zai fāda ba. Wannan ilmin shi ne shari'a da aiki da ita.

sabōda haka wanda ya kasance yanā fātan haduwa da Ubangijinsa, to, sai ya yi aiki na kwarai. Kuma kada ya hada kōwa ga bauta wa Ubangijinsa.”⁽¹⁾

عَمَّا لَا يُنْهَا حَوْلَةٌ إِلَّا يُشْرِكُ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١﴾

Tanā karantar da hikimar sāmun diya da 'ya'ya ga mutāne da tsarkake Allah daga haka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. K.H.Y. T.S.

2. Ambaton rahamar Ubanginka ne ga BawanSa Zakariyya.

3. A lōkacin da ya kirāyi Ubangijinsa, kira bōyayye.

4. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne nī, kashi na daga gare ni ya yi rauni, kuma kaina ya kunnu da furfura, kuma ban kasance marashin arziki ba game da kiranKa, yā Ubangiji!

كَهِيَعَصَ ﴿١﴾

ذَكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ وَرَجَبَهُ ﴿٢﴾

إِذْنَادَى رَبِّهِ وَنِذَاءَ حَفْيَكَ ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّي وَهُنَّ الْعَظِيمُ مِنِّي وَأَشْتَعَلَ
أَلْرَأْسُ شَيْكَا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّي
شَقِيقَكَ ﴿٤﴾

(1) Wannan ãya, a dunkule, ta tāra dukan abin da ke cikin sūrar. Allah Ya shiryar da mu, ga kadaita Shi ga ibāda, da yin ibadar, kuma yadda Allah Ya ce a yi ta, ga mai tsammānin rabo a Lāhira. Wanda ba ya tsammānin rabon Lāhira, ya tsaya ga dūniya mai gushēwa da sauri, to, shi bā a shiga batunsa ba.